

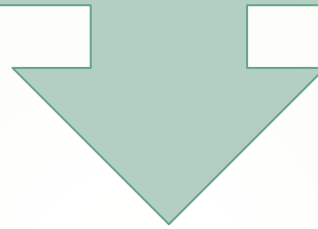

ادبیات فارسی
پایه هشتم
درس هفتم (آداب نیکان)
دانش زبانی (گروه اسمی)

تهیه و تنظیم : شیرین عبابافها
دبیرستان گل های خرد

با توجه به بیت زیر ، به سؤالات پاسخ دهید .

« عقل ها حیران شود کز خاک تاریک نژند چون برآید این همه گل های نغز کامکار ؟ »

۱- در این بیت ، چند جمله به کار رفته است ؟

۲- اجزای تشکیل دهندهٔ جملهٔ اول را بنویسید (نقش دستوری)

۳- اجزای تشکیل دهندهٔ جملهٔ دوم را بنویسید (نقش دستوری)

۴- در هریک از جملات این بیت ، چند گروه اسمی به کار رفته است ؟

گروه اسمی

به هریک از نقش های : نهاد ، مفعول ، متمم
و مسند ، گروه اسمی گفته می شود .

یکی از ارکان جمله ، گروه اسمی است

مثال :

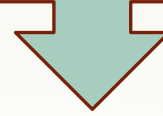
پسرک شیرینی را به خواهر کوچکش داد .

پسرک : گروه اسمی در نقش « نهاد »

شیرینی : گروه اسمی در نقش « مفعول »

خواهر کوچکش : گروه اسمی در نقش « متمم »

گروه اسمی می تواند یک کلمه یا بیشتر باشد :

نهاد گروه اسمی	مفعول گروه اسمی	متمم گروه اسمی	مسند گروه اسمی	فعل گروه فعلی
مرد توانگر	ثروت فراوانش را	به نیازمندان	----	بخشید
هیچ کس	-----	از جای او	آگاه	نیست
زبان	-----	-----	نخستین ابزار پیدایش ادبیات	است

مهم ترین جزء گروه اسمی ، « هسته » است .

هر گروه اسمی فقط یک « هسته » دارد .

« هسته » کلمه ای است که نقش اصلی را در گروه اسمی دارد و قابل حذف نیست ؛ یعنی اگر « هسته » حذف شود ، معنای جمله ناقص می گردد .

در گروه اسمی یک کلمه ای ، همان یک کلمه ، حتماً « هسته » است .

در گروه اسمی چند کلمه ای ، یکی از کلمات ، « هسته » و بقیه آن ها ، « وابسته » هستند .

به گروه های اسمی زیر توجه کنید :

با افزودن یک یا چند کلمه به واژه « دانش آموز » ، گروه اسمی را گسترش داده ایم :

همان طور که ملاحظه می کنید ، در تمام گروه های اسمی ، کلمه « دانش آموز » هسته است و قابل حذف نیست ولی سایر کلمات ، « وابسته » هستند و قابل حذف می باشند .

دانش آموز
چند دانش آموز
همین چند دانش آموز
همین چند دانش آموز کوشا
همین چند دانش آموز کوشای مدرسه
همین چند دانش آموز کوشای مدرسه البرز

در یک گروه اسمی ، وجود « هسته » اجباری و وجود « وابسته » اختیاری است .

۱- اولین کلمه ای که « ـِ » یا « یِ » بپذیرد ، « هستهٔ گروه اسمی » است .

۲- اگر در گروه اسمی ، « ـِ » یا « یِ » وجود نداشته باشد ، آخرین واژه در گروه اسمی ، « هسته » است .

۳- اگر گروه اسمی ، یک کلمه باشد ، خود آن یک کلمه ، به تنهایی « هسته » است .

راه تشخیص « هسته »
در گروه اسمی

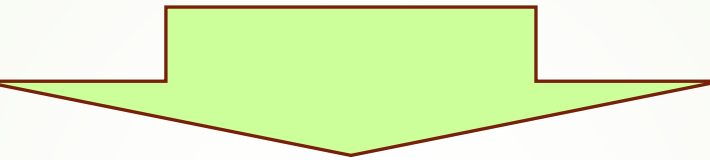
مثال :

همین چند **کتاب** ارزشمندِ تاریخی ← هسته : کتاب (اولین کلمه ای که « ـِ » گرفته است .

همان شش **پرند**ه ← هسته : پرند (آخرین واژه ای که در گروه اسمی وجود دارد)

به مثال زیر توجه کنید :

همین دانش آموزِ درس خوانِ کلاسِ هشتم ، داستان های بسیار می خواند .

گروه اسمی در نقش « نهاد » : همین دانش آموزِ درس خوانِ کلاسِ هشتم

هسته

دانش آموز

گروه اسمی در نقش « مفعول » : داستان های بسیار

هسته

داستان

آرامش و موفقیت
قرین
لحظه لحظه های زندگی تون
باشه